

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

5 ЖИЛД, 2 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА

ТОМ 5, НОМЕР 2

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

VOLUME 5, ISSUE 2

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА | INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

№2 (2022) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2022-2>

Бош муҳаррир:

Холбеков Муҳаммаджон

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Тўхтасинов Илҳом

ф.ф.д., доцент (Ўзбекистон)

Главный редактор:

Холбеков Муҳаммаджон

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Заместитель главного редактора:

Тухтасинов Илҳом

к.ф.н., доцент (Ўзбекистон)

Editor in Chief:

Kholbekov Muhammadjan

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

Tuhtasinov Ilhom

Ph.D. Ass. Prof. (Uzbekistan)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ

Назаров Бахтиёр

академик (Ўзбекистон)

Якуб Умарўгли

ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Бокиева Гуландом

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматкул

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммаед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форт

Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддиқова Ирода

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

ф.ф.д. (Грузия)

Юсупов Ойбек

масбул котиб, доцент (Ўзбекистон)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Назаров Бахтиёр

академик (Ўзбекистон)

Якуб Умар оглы

д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бокиева Гуландом

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматкул

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммаед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Джеймс Форт

Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Балтабоев Ҳамидулла

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Дустмухаммедов Хуршид

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Сиддиқова Ирода

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

д.ф.н. (Грузия)

Юсупов Ойбек

отв. секретарь, доцент (Ўзбекистон)

EDITORIAL BOARD

Bakhtiyor Nazarov

academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli

Doc. of philol. sci., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova

Doc. of philol. sci., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim

Doc. of philol. sci., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail

Doc. of philol. sci., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed

Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort

University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar

Doc. of philol. sci. (Georgia)

Yusupov Oybek

Ass. prof. (Uzbekistan) - Senior Secretary

PageMaker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

17. To'rayeva Maftuna Akbar qizi SEMANTIK NEOLOGIZMLARNING LINGVOMADANIY TAHLILI.....	108
18. Феруз Ражабов Умаркулович ЗАҲИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР ЛИРИК АСАРЛАРИДАГИ АНТРОПОНИМЛАРНИНГ ЛИНГВОПОЭТИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	113
19. Amirova Zohida Oripovna LINGVOKULTUROLOGIYA KONTEKSIDA "TIL" TUSHUNCHASI TALQINI.....	120
20. Nizomova Mohinur Baratboyevna PEDAGOGIKAGA OID TERMINLARNING ETIMOLOGIK KOMPONENTI ASOSIDA ILMIY MATNLARNI TARJIMA QILISHNI O'RGATISH MODELINI AMALGA OSHIRISH.....	124
21. Ҳамраев Фозилбек Йўлдошевич ТИЛ ТАРАҚҚИЁТИДА НЕОЛОГИЗМЛАРНИНГ ЎРНИ.....	130
22. Jumaniyozova Nuriya Axmedovna O'ZBEK TILIDA YURIDIK DISKURS NOMINATIV BIRLIKLARI.....	136
23. Насиба Раимназарова ШЕВАГА ОИД СЎЗЛАРНИНГ ГЕНЕТИК-ЭТИМОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ЛЕКСИКОГРАФИК ТАВСИФИ МАСАЛАСИ.....	141
24. Tugba Yilmaz ABDULLA ORIPOV SHE'RLARIDA TASAVVUR VA OBRAZ.....	146
25. Ibodullayeva Maftuna Habibullayevna, Yunusova Bahora Axtamjonovna THE USE OF SUPERSTITIONS IN THE LIFE OF ENGLISH SPEAKING COUNTRIES AND THEIR TYPES ACCORDING TO SITUATIONS.....	153
26. Ҳамраев Фозилбек Йўлдошевич ТИЛ ТАРАҚҚИЁТИДА НЕОЛОГИЗМЛАРНИНГ ЎРНИ.....	161
27. Джураев Ботир Илхомович СЕМЕЛЬФАКТИВ ФЕЪЛЛАР ТИПОЛОГИЯСИ.....	167
28. Vosiljonov Azizbek Voxodirjon o'g'li O'ZBEK TILI ELEKTRON KORPUSIDA DIALEKTAL KORPUS YARATISHNING NAZARIY MASALALARI.....	172
29. Abduraxmonova Nilufar Zaynobiddin qizi, Qodirova Zebo Gulboyevna TABIIY TILLAR JARAYONI UCHUN SEMANTIK MUNOSABATLAR TAHLILIDA ONTOLOGIYANING O'RNI.....	177
30. Emrah Yilmaz MAXTUMQULI FIROG'IY DEVONIDAGI FRAZELOGIZMLARNING LEKSIKOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	184
31. A. Bozorbekov LOGISTIKA TERMINOLOGIYA TIZIMINING XUSUSIYATLARI.....	191
32. Насима Саидбурҳоновна Қодирова ОЛИМНИНГ ИЛМИЙ-АДАБИЙ ОЛАМИ (И.Ҳаккул ижоди мисолида).....	197
33. Ulikova Mavluda CRITERIA FOR THE SELECTION OF TERMS DENOTING FAMILY TIES.....	206

ISSN: 2181-9297

www.tadqiqot.uz

Насима Саидбурхоновна Қодирова,
ф.ф.ф.д. (PhD) Бухоро давлат университети
nasimasaidzoda@mail.ru

ОЛИМНИНГ ИЛМИЙ-АДАБИЙ ОЛАМИ (И.Хаккул ижоди мисолида)

 <https://doi.org/10.5281/zenodo.0000000>

АННОТАЦИЯ

Адабиётшунос мутафаккир, мутахассис, айни вақтда ёзувчи ҳамдир, унинг иши ҳақиқатни излаш ва топишдир. “У шарҳловчигина эмас, талқин этувчи, баҳоловчи ва ҳукм қилувчи ҳамдир; ёзувчи ҳаёт ҳақида ёзади, танқидчи эса ҳаёт ва адабиёт ҳақида ёзади ва шу билан бирга бу соҳаларни чуқурроқ англашда ёзувчига кўмаклашади, шу орқали ёзувчи ва адабиёт савиясини ошириб боради, халқнинг ижтимоий онги ўсишига хизмат қилади”, - деб ёзади Иззат Султон. Мақолада ҳаёти ва ижоди, илмий-адабий оламини ўрганишни мақсад қилганимиз, Иброҳим Ҳаккул ана шундай жонкуяр олим ва фаол адабиётшуносдир. Ўзбек адабиётшунослиги ва адабий танқидининг ривожига муносиб улуш кўшиб, сермахсул ижод этиб, кўплаб монографик тадқиқотлар, илмий-танқидий асарлар, китоблар, мақолалар яратаётган Иброҳим Ҳаккул филология фанлари доктори, профессор сифатида самарали ижод этиб келмоқда. Мақолада адабиётшунос олим илмий-адабий олами, услубига доир масалалар муҳокама этилган. Тадқиқотда таҳлил, таққослаш, биографик ва статистик методлардан фойдаланилган.

Калит сўзлар: адабиётшунослик, услуб, илмий-адабий тафаккур, маҳорат, мунаққид услуби, илмий-адабий муҳит.

Қадирова Насима Саидбурхоновна,
д.ф.ф.н. (PhD) Бухарский государственный университет
nasimasaidzoda@mail.ru

НАУЧНО-ЛИТЕРАТУРНЫЙ МИР НАУКИ (На примере творчества И. Хаккула)

АННОТАЦИЯ

Литературовед — это мыслитель, знаток и в то же время писатель, чья работа заключается в поисках истины. По утверждению Иззата Султана : «Он не только комментатор, но и толкователь, и оценщик, и судья; Писатель пишет о жизни, а критик пишет о жизни и литературе, помогая писателю глубже разобраться, тем самым повышая уровень писателя и литературы, которая способствует росту общественного сознания человека». Ибрагим Хаккул является ученым и активным литературным критиком, целью которого в статье является изучение жизни и творчества, научного и литературного мира. Ибрагим Хаккул, внес достойный вклад в развитие узбекской литературы и литературоведения, он

является доктором филологических наук, профессором. В данной статье рассматриваются вопросы, связанные с научно-литературным миром и методами литературоведа. В исследовании использовались статистические и биографические методы, сравнительного анализа.

Ключевые слова: литература, стиль, научно-литературное мышление, мастерство, критический стиль, научно-литературная среда.

Nasima Saidburxonovna Qodirova,
(PhD) Bukhara State University
nasimasaidzoda@mail.ru

SCIENTIFIC AND LITERARY WORLD OF SCIENCE (On the example of I. Haqqul's work)

ANNOTATION

A literary critic is a thinker, connoisseur and at the same time a writer whose job is to search for truth. According to Izzat Sultan: "He is not only a commentator, but also an interpreter, and an appraiser, and a judge; The writer writes about life, and the critic writes about life and literature, helping the writer to understand more deeply, thereby raising the level of the writer and literature, which contributes to the growth of human social consciousness. Ibrahim Hakkul is a scholar and active literary critic whose purpose in the article is to study life and creativity, the scientific and literary world. Ibrahim Hakkul, made a worthy contribution to the development of Uzbek literature and literary criticism, he is a doctor of philological sciences, a professor. This article deals with issues related to the scientific and literary world and the methods of a literary critic. The study used statistical and biographical methods, comparative analysis.

Key words: literature, style, scientific and literary thinking, skill, critical style, scientific and literary environment.

Кириш: Ўзбек адабиётшунослиги ва адабий танқидининг ривожига муносиб улуш кўшиб, сермахсул ижод этиб, кўплаб монографик тадқиқотлар, илмий-танқидий асарлар, китоблар, мақолалар яратаётган Иброҳим Ҳаққул филология фанлари доктори, профессор сифатида самарали ижод этиб келмоқда. Иброҳим Чориевич Ҳаққулов Бухоро вилояти Шофиркон туманидаги Талижа қишлоғида, зиёли хонадонда туғилган. Унинг адабиётга кизиқиши оила муҳитидан бошланган, бувисидан Навоий, Сўфи Оллоҳёр ғазаллари, Яссавий ҳикматларини эшитиб улғайган олим ўрта мактабда ҳам аъло баҳолар билан ўқиди. 1970 йилда Бухоро давлат педагогика институти филология факультетини тугатди. "Шофиркон ҳақиқати" туман газетасида фаолият кўрсатди (1970-1972). "Дарё каби ҳамиша уйғок...", "Қалби дарё шоир", "Мавлоно Ашраф", "Шухратли адиб", "Эъзозли дўстлик", "Довруқли бахши" каби дастлабки адабий мақолаларини ёзди. 1973 йилдан бошлаб, ўзининг бутун илмий ҳаёти ва фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институтида олиб борди. Бу даргоҳда лаборантликдан бўлим мудирлигигача бўлган илмий-ижодий йўлни босиб ўтди. 1975 йилда "Ўзбек мумтоз адабиётида рубоий" мавзуида номзодлик, 1995 йилда "Ўзбек тасаввуф шеърятининг шаклланиши ва таракқиёти" мавзуида докторлик диссертацияларини муваффақият билан химоя қилди.

Олимнинг "Ўзбек адабиётида рубоий", "Увайсий шеърятини" (1982), "Бадий сўз шукуҳи" (1987), "Занжирбанд шер қошида" (1989), "Шеърят-руҳий муносабат" (1989), "Абадият фарзандлари" (1990), "Камол эт касбким" (1991), "Тасаввуф ва шеърят" (1991), "Ғазал гулшани" (1991), "Хожа Ориф Моҳитобон" (1996), "Ирфон ва идрок" (1998), "Тасаввуф сабоқлари" (2000), "Аҳмад Яссавий" (2001), "Ким нимага таянади?" (2006), "Эътиқод ва ижод" (2007), "Абдулла Қаҳҳор жасорати" (2007), "Тақдир ва тафаккур" (2007), "Мерос ва моҳият" (2008), "Ижод иклими" (2009), "Навоийга қайтиш" (1,2,3), "Талант – жасорат жавҳари" (2018), "Ҳаёт, адабиёт ва абадият" (2019) каби мумтоз адабиёт тарихи ва замонавий адабиётнинг муҳим масалаларига бағишланган ўттизга яқин китоблари, 400 дан

ортиқ илмий ва илмий-оммабоп мақолалари чоп этилган. 1997 йил олим Халқаро Аҳмад Яссавий мукофоти билан тақдирланган.

Натижалар ва мунозара: И.Ҳаққуловнинг дастлабки тадқиқотларидан бири “Ўзбек адабиётида рубоий” деб номланган филология фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация унинг илмга бўлган рағбатини, истеъдодини кўрсата олди дейиш мумкин. Ўзбек адабиётшунослигида рубоий поэтикаси ва тарихини ўрганиш бўйича анча ишлар қилинганига қарамай, олимнинг бу тадқиқоти рубоий назариясини янада чуқурроқ ўрганиш, рубоийнинг ўзбек адабиётидаги тараққиёт тарихини кенг қамраб олувчи, умумлаштириш характеридаги иш сифатида муҳим аҳамиятга эга. И.Ҳаққулов Ҳ.Зарипов, Ҳ.Ёқубов, А.Ҳайитметов, М.Юнусов, А.Қаюмов, Ё.Исҳоқов, Р.Орзибеков каби олимларнинг бу соҳадаги меҳнатини таъкидлаган ҳолда рубоий поэтикасига оид қатор илмий- назарий янги фикрларни адабиётшуносликка олиб кирди.

Шу тариқа олим ўз изланишлари билан мумтоз адабиётни тадқиқ этувчи мутахассис сифатида адабиётшунослик оламига кириб келди. Академик Бахтиёр Назаров олим ижодига шундай баҳо беради: “Иброҳим Ҳаққулнинг айниқса, мумтоз адабиётимиз муаммоларига бағишланган тадқиқотлари ўзининг ранг-баранглиги, назарий талқинларга бойлиги билан ажралиб туради. Умуман, олимнинг бу борадаги фикр юритиши ва мушоҳада этиш йўсини ўткир ҳиссиёти билан, чуқур дарди билан, асосан асардаги бирорта дарднинг поэтик намоён бўлиш хусусиятларини аниқлашга ҳаракат қилиниши билан, бадиий асар фалсафасининг зоҳир бўлишида санъаткор маҳорати ва шу маҳоратни белгилашдаги бадиият жозибаларини очишга қаратилгани билан ажралиб туради”. Олим таҳлилларининг теранлиги, ранг-баранглиги ва жозибаси бежизга эмас, албатта. Бу унинг тафаккури ва илмий дунёқарашининг ниҳоятда бойлигида. Шу сабаб у ҳар бир масалага муносабат билдирар экан илмий асосларнинг мустаҳкамлигига алоҳида аҳамият қаратади.

Олим мумтоз адабиёт тарихи, тасаввуф шеърляти, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий ижодига бағишланган тадқиқотлари орқали йирик ва зукко адабиётшунос сифатида танила борди. Олим қайси масалага эътиборини қаратмасин, ижтимоий ҳаёт ва давр эҳтиёжидан келиб чиқади. Шу жиҳатдан унинг тасаввуф ва адабиёт муносабатлари, ўзбек тасаввуф адабиётига хос бош хусусият ва фазилатларига доир фикр-мулоҳазалари ҳам диққатга сазовор. Чунки олим бу мавзуга қўл урган пайтда тасаввуфнинг Шарқ халқлари тафаккури такомилида тугган ўрни масаласи илмда кам ўрганилган эди. И.Ҳаққулов илк бор тасаввуф ва шеърлят муносабатларининг ўзбек адабиётида намоён бўлиш даражасини тадқиқ этди. “Тасаввуф шеърляти инсоннинг руҳий ҳаёти, юксак ва мураккаб психик ҳолатларини чуқур тадқиқ этган шеърлят” деган хулосага келади. Унинг, айниқса, ўзбек тасаввуф шеърляти тараққиёти, етакчи тамойиллари хусусидаги умумлаштирувчи илмий-назарий фикрлари адабиёт илми тараққиётида муҳим ўрин тутди. Тасаввуф алломалари ижоди тадқиқига тўхталганда, олимнинг яссавийшунослик тараққиётига қўшган улушини таъкидлаш жоиз. Мустақиллик йилларида яссавийшуносликнинг юқори босқичларга кўтарилиши учун амалга оширган ишлари таҳсинга сазовор. Унинг яссавийшуносликдаги тадқиқотлари қуйидаги жиҳатлари билан аҳамиятли:

1. Олим Аҳмад Яссавий ҳаёти ва фаолияти борасидаги кўплаб янги илмий далилларни кенг жамоатчиликка тақдим этди.
2. Биринчилардан бўлиб ўзбек адабиётида полифоник тафаккур Аҳмад Яссавийдан бошланиб, Навоий шеърлятида юксак босқичга кўтарилган деган қарашни илгари сурди.
3. Ўзбек адабиётида Ватан ҳақидаги фалсафий фикрлар Аҳмад Яссавий фикрларидан бошланганлигини теран таҳлиллар орқали изоҳлади.

Олим ижоди, унинг ўзига хосликлари борасида гапирганда, кўпчилик адабиётшунослар унинг навоийшуносликка қўшган ҳиссаси ва тасаввуф адабиётининг билимдони эканлигига алоҳида урғу берадилар. Ҳақиқатан, И.Ҳаққулнинг бу борада олиб борган фаолияти янгича йўналишда эканлиги эътиборга молик. Адабиётшунос Эргаш Очилов олимнинг навоийшунослик фаолияти ҳақида сўз юритиб, шундай дейди: “Ўз тадқиқотлари орқали Навоий ва замон орасидаги масофани қисқартирди. Иброҳим Ҳаққул мумтоз адабиётни

ўқувчи кўнглига сингдириш йўли ва усулини топди – унинг муваффақияти ва китобларининг шухрати шунда.

Бир умр Навоий ижоди билан шуғулланиб келган Иброҳим Ҳаққул умрининг етуклик палласида кутилмаганда “Навоийга қайтиш” туркумида китоблар эълон қила бошлади. Ҳамма хайрон:

– Нега энди Навоийга қайтиш?

Бунинг изоҳи оддий: нуктадон олим бизни Навоийга қайтишга, буюк сўз санъаткорининг бепоён бадий оламини кашф этишга, бетакрор ижод мактабидан ўрганишга, асарлари мазмун-моҳиятини теран кашф этиб, меросини муносиб баҳолашга чорляпти. Чунки биз шу пайтгача Навоий асарларини қандай талқин ва тарғиб қилганимиз, қанақа ёлғонларни тўқиб-бичганимиз, ўзимизнинг кўз илғамас қаричимиз ва маҳдуд қарашларимиз билан бу бекиёс бадий оламини шундоққина қўл чўзса етадиган кичик ва тор бир ҳужрага айлантирганимиз сир эмас”. Ўзбек адабиётшунослигида Алишер Навоийни ўрганиш, таҳлил ва талқин этиш йўналиши доим бўлган. Бироқ Иброҳим Ҳаққул улуғ шоир ижодини халққа яқинлаштирди. Уни осон усулларда, қизиқарли тил орқали тушунтира олди. Китобхон наздида жуда мураккаб бўлган Навоий жумлаларини олим талқинлари орқали енгил ўрганиш, қабул қилиш имкони пайдо бўлди. Талқин ва таҳлиллар содда ва равон бўлиш билан бир қаторда теранлиги билан эътирофга сазовор. Иброҳим Ҳаққулнинг Навоий ижодига доир тадқиқотлари муваффақиятини таъминлашда қуйидаги икки жиҳатнинг ҳам ўрни бор: биринчидан, олим Навоий меросига улкан муҳаббат билан ёндашиб, шоир руҳияти ва қалбига чуқурроқ кириб боришга интилади, иккинчидан, ҳар бир масалага бугунги замон талаби, даврнинг нигоҳи билан қарайди. Натижада Навоий ижодининг барча замон ва маконлар учун долзарб бўлган ўлмас моҳияти кашф этилади, уни ўрганиш халқимиз учун зарурий эҳтиёж эканлиги кўрсатилади.

Бадий сўз санъати тараққиётини адабий алоқа ва ўзаро ҳамкорликсиз тасаввур қилиш кийин. Хусусан, мустақиллик йилларида қардош халқлар адабиётини ўрганиш, таҳлил ва талқин этиш жараёнларида ҳам янги босқич бошланди. И.Ҳаққулов бу борада ҳам самарали ижод қилаётган олимлардан бири. Унинг мақолалари орасида бир қатор бир қатор бошқа миллат адабиёт вакилларининг ҳам ижоди таҳлил ва талқин этилган. “Асрори Халлож” – Мансур Халложга бағишланган бўлиб, унга Насимийнинг Мансур Халлож ҳақидаги бир байт эпиграф қилиб олинган. Аксарият мақолаларни олим эпиграф билан бошлайди. Бу И.Ҳаққулов услубига хос хусусиятлардан биридир. Мақола аввалида танқидчи маънан кучли шахс қандай бўлиши лозимлиги, ҳаётга мустақил назар билан боқиши лозимлиги, ҳақиқатни излаш ҳақидаги мулоҳазаларини билдириб, айнан шу мақсад сабаб тасаввуф юзага келганлигини ўқувчига тушунтиради. Тасаввуфнинг мақсади ва моҳиятини бироз англагач, ўқувчига Мансур Халложни танитади. “Халложнинг басират кўзи очик, руҳи ёруғ эди. Зулм ва жаҳолат зулматига кўникишни истамасди у. Инсонни ўлдириш – уни енгил эмаслигини тўла-тўқис англари, шу боис кўнглида ишқ ва виждон шуъласи барқ урар эди. Унда дор кўркувидан асар ҳам сезилмас – у озод ориф, маст ошиқ эди”. Олимнинг ушбу хулосалари тасаввуфни чуқур билиши ва шу орқали Халложни тушунганлиги ҳосиласидир.

Озарбайжон халқининг доврўғдор фарзанди Муҳаммад Фузулийга бағишланган мақолада ҳам турк тасаввуф адабиётининг етук намоёндаси Юнус Эмро ижодидан эпиграф танланганки, у ҳам шакл ҳам мазмун жиҳатидан Фузулий ижодига муштарак. “Фузулийни англаш, у яратган нафосат ва гўзаллик оламига кириш осон иш эмас. Бунинг учун ўткир идрок ва қобилият, алоҳида кунт ва меҳнат зарур...” дея олим ўқувчини Фузулий ижодига янада чуқурроқ киришга, ўз устида ишлашга даъват этади.

Шарқ мумтоз адабиётининг етук ижодкори Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий муносабатлари жаҳон адабиётшунослигида ҳам ўзбек адабиётшунослигида ҳам атрофлича ўрганилиб, тадқиқ этилган. Бу борада, айниқса, тожик олими А.Мирзоевнинг “Алишер Навоий ва Абдурахмон Жомий”, рус шарқшуноси Э.Бертельснинг “Навоий ва Жомий” китоблари, эрон олими Али Асғар Ҳикмат, ўзбек адабиётида эса А.Қаюмов, Р.Воҳидов, Д.Салоҳий каби олимларнинг тадқиқот ва мақолалари аҳамиятли. Шундай бўлса-да, бу

масаланинг ҳали ўрганилмаган, икки даҳо ижодкор шахсиятига доир очилмаган қирралари жуда кўплигини адабиётшунос олим Иброҳим Ҳаққулнинг бир қатор мақолаларида Жомий ва Навоий муносабатлари, улар шахсияти ва ижодидаги муштарак жиҳатларини ёритишида кўриш мумкин.

Иброҳим Ҳаққул Жомий ва Навоийни бир-бирига боғлаган ришталар дўстлик, сафдошлик, устозу шогирдлик, издошлик, маънавий-руҳий бирлик кабиларга тўхталади, устоз фаолияти, ижоди, шахсиятига доир жуда кўплаб маълумотлар келтирилади. И.Ҳаққул услубининг ўзига хос жиҳатларидан бири айtilган ҳар бир мулоҳазанинг далилланишидир. Ушбу мақолада ҳам бу яққол кўринади. Чунончи, олим “Ҳамсат ул-мутаҳхаййирин” асарига муносабат билдириш орқали Навоий ижоди Жомий шахсини ўрганишнинг муҳим манбаси эканлигини кўрсатиб беради. Жомий ва Навоийни янада яқинлаштирган нақшбандия тариқати, унга Жомийнинг муносабати ҳам олим диққатини тортади. Жомий нақшбандия атамасини илк бор қўллаганини таъкидлаб, уни “тариқат сулукининг ҳам назарийчиси, ҳам амалиётчиси, ҳам тарғиботчи ва обрў-этиборли пешвоси” дея таърифлайдики, китобхон Жомий ва Навоий шахсиятидаги муштаракликлар баробарида Жомий ижодини ўрганган олимлар билан, тасаввуф таълимотига доир назарий маълумотлар ва Жомий ҳаётига доир ибратли ривоят ва ҳикоялар билан танишади. Бу каби **кенг қўламлик хусусияти** И.Ҳаққулнинг аксарият мақолаларига тегишли эканлигини таъкидлаш ўринли. Бу икки ижодкор шахсияти ҳақида фикр билдирадиган олимдан форс-тожик тилини ҳам пухта билиш талаб этилади. Мақолада келтирилган шеърий парчалар шарҳида И.Ҳаққулнинг бу тилни нақадар пухта билиши яққол кўриниб туради. Абдурахмон Жомий шахсияти ва ижодининг Навоий ижодига таъсири борасида Иброҳим Ҳаққулнинг Навоийга бағишланган адабий суҳбатларида, мақолалари, ғазаллари, қитъалари таҳлилида ҳам учрайди. Олимнинг теран мушоҳадалари китобхонни икки ижодкор асарлари билан ҳам тўла танишишга даъват этади.

И.Ҳаққулов ўзбек ва бошқа халқлар адабий алоқаларини ривожлантириш борасида сермахсул ижод қилаётган етакчи олим сифатида Эрон, Озарбайжон, Араб мамлакатлари, айниқса, Туркия ижодкорларининг асарларини ўзбек ўқувчисига таҳлил ва талқин қилиш йўналишидаги ишлари диққатга сазовордир.

Хулоса қилиб айтганда, Иброҳим Ҳаққулов адабий алоқалар ривожига оид ишлари билан янги мулоҳазаларни илгари сургани, улар китобхон диққатини тортадиган, турли қизиқарли маълумотлар ва воқеий ҳикоялар билан бойитилганлиги жиҳатидан эътиборни тортади ҳамда олим услубининг ўзига хос қирраларини белгилашга ёрдам беради.

Олимнинг адабиётшунос ва адабий танқидчи сифатидаги фаолиятининг энг муҳим қирраларидан бири – унинг тадқиқотларида мумтоз адабиёт вакиллари ижоди ва замонавий адабиётнинг маънавийтимиз тараққиётидаги ўрни ўрганилиши, умумлаштирилиб, теран илмий хулосалар чиқарилишидир.

“Бадийлик ва образлиқдан фойдаланиш, асосан, баҳоланмаган асарни баҳолаш, оммага мўлжалланганлик, оперативлик адабиётшуносликка эмас, танқидга хос... Таассуротга таяниш, фаҳму фаросат(интуиция) ролининг ортиши, сезгирлик ва фаоллик танқид хусусиятларидандир”. Шу жиҳатдан қарайдиган бўлсак, олимнинг илмий-адабий тафаккури юқоридаги хусусиятларни ўзида жам этганлиги яққол кўринади. Адабиётшунослик йўналишидаги тадқиқотлар кўпинча академик услубда ёзилади. Иброҳим Ҳаққул асарларини ўқиганда эса “тафаккур кучи билан бирга ёниқ қалб ҳароратини ҳам ҳис қилиб турасиз. Зеро, унинг ёзганлари фақат ақл ва билим маҳсули эмас, уларга қалб кўри ва руҳ қуввати ҳам омукта қилиб юборилган... Айни жиҳатдан уни адабиётшуносларнинг шоири, дейиш мумкин”. Ҳақиқатдан ҳам, фикрнинг аниқ ва равшанлиги, гўзал ва ёрқин ифодаланиши олимнинг индивидуал ёзиш услуби ҳар бир мақоласи ва китобида намоён бўлади. Унинг ҳаёт ва адабиёт ҳақидаги муҳокама ва мулоҳазалари, илмий-адабий тафаккури мақоладан-мақолага, китобдан-китобга ўсиб, теранлашиб, юксала борди.

Адабиётшуносликда кўпинча ҳар бир олимнинг ўзи қизикадиган соҳаси бўлади. Масалан, Ҳомил Ёқубов Ойбек ижоди, Лазиз Қаюмов Ҳамза ҳаёти ва ижоди, Иззат Султон реализм масалалари, Матёқуб Қўшжонов наср, Ҳафиз Абдусаматов ҳажвиёт, Комил Яшин

ижоднинг умумий масалалари ва драматургия муаммолари, Салоҳиддин Мамажонов шеърият, Ғафур Ғулом ижоди, Умарали Норматов ҳикоя ва роман, Озод Шарафиддинов ва И.Ғафуров шеъриятда маҳорат, А.Абдуғафуров навоийшунослик, Ғ.Каримов Фурқат ва Муқимий ижоди, В.Абдуллаев мумтоз адабиёт масалалари билан кўпроқ шуғулландилар ва ҳоказо. Шу нуқтаи назардан қараганда, И.Ҳаққулов мумтоз адабиёт тарихи, тасаввуф илмининг билимдони, яссавийшунос ва йирик навоийшуносдир. Шу билан бирга у ҳозирги адабий жараённинг сергак кузатувчиси сифатида Садриддин Айний, Ойбек ва А.Қаҳҳор ҳақида айнийшунос, ойбекшунос ва қаҳҳоршунос олимлар орасида ўз сўзини айта оладиган танқидчилардандир.

Шу жиҳатдан, олимнинг илмий тадқиқотлари доираси ниҳоятда кенглиги кўринади. А.Орипов, Ш.Раҳмон, Ж.Камол, Р.Парфи, У.Азим, М.Аъзам, Х.Даврон каби ўзбек шоирларининг шеърияти борасида билдирган фикрлари, кескин руҳдаги танқидий мулоҳазалари давр адабий жараёни ривожини учун жуда муҳим бўлиб, шеъриятимиз истиқболига хизмат қилади.

У адабий суҳбат ва обзор мақола жанрларининг етук намуналарини яратган, бадиий асар, айниқса, шеърий асарларнинг нозик таҳлилчиси ҳамдир. Олим қай бир масалага муносабат билдирмасин, унинг нафақат шарқ адабиёти, балки ғарб адабиётининг ҳам билимдони эканлиги сезилади. Унинг ҳар бир адабий муаммони умумжаҳон фалсафий-эстетик мезонлари асосида таҳлил этиши ва асосли хулосалар бера олиши ўзига хос услубини намоён этувчи белгилардан бири ҳисобланади.

Серқирра олим илмий-адабий меросини умумий ҳолда қуйидаги йўналишлар асосида таснифлаш мумкин:

1. Ўзбек мумтоз адабиётига доир изланишлар.
2. Навоийшунослик соҳасига оид тадқиқотлар.
3. Тасаввуф таълимотига доир ишлар.
4. Адабий алоқаларни ривожлантириш йўлидаги изланишлар.
5. Жаҳон адабиётига доир салмоқли мақолалар.
6. Мумтоз асарлар матншунослиги соҳасида олиб борилган тадқиқотлар.
7. XX аср адабиёти ва адабий жараёнга доир, адабий-танқидий қарашлар жамланган тадқиқотлар (суҳбатлар, эсселар, мақолалар, тақризлар).
8. Публицистик мақолалар.

Иброҳим Ҳаққул ижодининг серқирраллиги билан бир қаторда илмийлиги, таҳлилларнинг теранлиги, далиллар ва хулосаларнинг аниқлигини таъкидлаш ўринли. Булар олим билим доирасининг ниҳоятда кенглигини кўрсатади. Шу сабаб у насрий, назмий, драматик асарларни ҳам илмий, тарихий, тасаввуфий, фалсафий, диний асарларни ҳам чуқур таҳлил эта олади. Олим ўзбек тили билан бир қаторда рус, форс-тожик, турк, туркман, озарбайжон, уйғур тилидаги адабий-илмий матнларни аслиятда ўқийди ва тадқиқ этади. Ўқиб, ўзлаштирилган матннинг китобхонга етказилиши ҳам ижодкордан маҳоратни талаб этади, асар ўқимишли бўлиши, китобхон қалбига таъсир этиши лозим. “Мени мақолаларингиз ва китобларингиздаги теранлик, мулоҳазалар ҳамда хулосаларнинг чуқур билимга асослангани, фикрдаги, илмий тафаккурдаги дадиллик ва ниҳоят, деярли ҳар бир саҳифадан барқ уриб турадиган самимият ўзига жалб қиларди”,- дея Озод Шарафиддинов олим ижодининг китобхон кўнглига кириб боришида муҳим бўлган самимиятини синчковлик билан илғаган ва ўринли эътироф этган.

Таҳлилда ижодкор қалбига кириб бориш, у айтмоқчи бўлган ғояга етиб бориб, уни китобхонга бутун назокати билан кўрсатиб бериш адабиётшуноздан катта маҳоратни талаб этади. И.Ҳаққул тадқиқотлари билан танишганда, унинг бу маҳоратни жуда чуқур ўзлаштирганига амин бўлиш мумкин. Шу жиҳатдан адабиётшунос олим Наим Каримовнинг И.Ҳаққул ҳақида айтган қуйидаги сўзлари айни ҳақиқатдир: “У бадиий асарни жарроҳнинг қўллари билан эмас, заргарнинг қўллари билан пайпаслаб, улардаги улуғ ҳикматлар ва улуғ ҳақиқатларни қалб кўзи билан ўқийди ва кашф этади”. Мана шу кашф этилган ҳақиқатларни китобхонга етказиш йўллари ва усуллари турлича. Бу борада ҳам олим бир-бирини такрорламайдиган тадқиқотлар яратганини кўрамиз.

Олим ижодининг ўзига хос жиҳатларидан яна бири унинг жозибаси, китобхон диққатини тезда тортишидир. Бу ҳақда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Шукур Холмирзаев шундай деган эди: “У шеър ҳақида гапирганда, хусусан, ёзганида ундан ажралолмай маҳлиё бўлиб қоласиз. Чунки, айниқса, мумтоз шеърятимизнинг энг нозик ва яширин мажозий томонларини ҳам очиб-ечиб ва тушунтириб берадики, шундай олимлар туғилганига шукрона айтасан”. Ҳақиқатан, олим мақола ва тадқиқотларининг сарлавҳасидан тортиб, хулосасигача, бадиий тил воситаларидан тортиб пафосигача ўзига хос.

Ёзувчи ёки шоир меҳнати ва бадиий асари салмоғини китобхон онгига етказиш, уни тўғри баҳолай олиш адабиётшуноздан билимдонликдан ташқари, дадиллик ва журъатни ҳам талаб қилади. Оқни оқ, қорани қора деб айтиш осон эмас. Адабиётшунос бўлишнинг қийинлиги ҳам, унинг энг керакли жиҳати ҳам шунда. Аммо чин танқидчи учун фақат журъат, дадил фикр айтишнинг ўзи етарли эмас. Аммо шундай олимлар борки, ҳар қандай шароитда ҳам ҳақ сўзни айтишдан чўчимайдилар. И.Ҳаққул айнан шу тоифага кирувчи мунаққидлардан. “Иброҳим Ҳаққул адабиётга тегишли ҳар бир масалада, у бошқаларга маъқул келадими-йўқми, қатъи назар, ўз қарашларига эга ва бу қарашларда собит мутахассис. Ўзи ҳақ деб билган фикрни ҳар қандай даврада, ҳеч кимни истиҳола қилмай, дадил айта оладиган адабиётшунос”, - дея адабиётшунос Нурбой Жабборов олимнинг бу фазилатларини ўринли таъкидлаган. Шу билан бирга таъкидлаш лозимки, XX асрда илмий фаолият юритган тадқиқотчилар кўпинча сиёсий имкониятлар, ижтимоий талаблар нуқтаи назаридан фикр юритганлари кўринади, аммо И.Ҳаққулнинг истиқлолгача бўлган тадқиқотларида ҳам бундай чекланишлар жуда камлиги, олим бу даврда ҳам ўзининг илмий салоҳиятини тўла намоён эта олганлиги яққол кўринади. Масалан, 1987 йилда ёзилган “Эврилиш - ғафлатдан уйғониш” тақризида ёзувчи Ғ.Ҳотамовнинг “Эврилиш” номли эссеси таҳлил қилинган: “Ҳақ сўз қайси шакл ва жанрда айтилган бўлмасин, эрк ва адолатни ёқлайди. Жой ва чегара миқёсидан қатъи назар, ҳақ сўз Ватан қисматида доир сўз... Ҳақиқат руҳи ва дард самимияти билан ёзилган ҳар қандай асар ҳаёт ва адабиёт, инсон тақдири, келажак тўғрисида чуқур ўйларга толдиради”, -деб ёзади мунаққид. Тақризда эссе таҳлили баҳонасида олим айни кунларда ҳам маънавиятга раҳна солаётган қариндош-уруғчилик, коррупция каби иллатларни танқид қилган. “Сен фикрни шахс бил...” деб номланган суҳбатида ҳам олим адабиётга синфий ва партиявий ёндашишнинг зарари катта бўлганлиги ҳақида фикр юритган. Кўринадики, шўро даври адабиёти ва адабий муҳитида ҳам олим ўзининг ҳақ фикрларида собит бўлган.

И.Ҳаққуловнинг мунаққидлик фаолиятига назар ташланганда, унинг талабчанлиги яққол кўзга ташланади. Мазкур асарни атоқли адиб ёзганми, ёки эндигина бадиий адабиёт майдонига кириб келаётган ижодкор қаламига мансубми, булардан қатъий назар, олим улар олдида қаттиқ талаблар қўяди, камчиликларни муросасизлик билан фош қилиб ташлайди. Мунозарага киришса, даъволарини ҳар томонлама далиллашга киришади, ҳукм-хулосаларининг тўлиқ асосланиш ғамини ейди, ўз устида ҳам чидам билан ишлаб, ўз олдида ҳам юксак талаблар қўяди. Олим наздида Алишер Навоий ижоди адабиёт, санъатининг чўққиси бўлиб, бу санъатга қадам қўйган ижодкор учун унинг ижоди таянч нуқта бўлиши, ундан сўзни ҳис қилиш, қўллаш маҳоратини ўзлаштириши лозимлигига ишора қилади.

И.Ҳаққулов самарали тадқиқотлари билан бирга узоқ йиллардан бери Ўзбекистон Республикаси ФАси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти (ҳозирги Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти) Ўзбек мумтоз адабиёти тарихи бўлимини бошқариб, ташкилотчиликни қўшиб олиб бормоқда. Бугунги кунда кўп жилдлик “Ўзбек адабиёти тарихи” монументал тадқиқотини, “Навоий” қомусини яратишдаги фидойилиги, истеъдодли шогирдларни фанга етказиб беришдек заҳматли меҳнати намуна бўларлик.

Хулоса: И.Ҳаққул йиллар мобайнида истеъдодининг янги-янги қирраларини намоён этиб, мақоладан мақолага, тадқиқотдан тадқиқотга ўсиб боровчи илмий изланишлар йўлини босиб ўтди, бу йўл қанчадан- қанча баҳсу мунозараларга тўла бўлмасин, олимнинг илмий-адабий тафаккурининг юксалиб боришига имкон берди, шу боис бир пайтнинг ўзида ҳам мумтоз сўз санъати, тасаввуф шеърятини, замонавий адабиёт масалалари билан шуғулланиб, истеъдодининг янги қирраларини очишга муваффақ бўлди.

Адабиётлар рўйхати:

1. Али Асгар Ҳикмат. Жомий ҳаёти ва асарлари. – Анқара, 1963.
2. Ахмедова Ш. Н. ПРОГРЕСС ПОРТРЕТОПИСАНИЯ В ПЕРИОД ГЛОБАЛИЗАЦИИ В ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ //Россия-Узбекистан. Международные образовательные и социально-культурные технологии: векторы развития. – 2019. – С. 12-14.
3. Ахмедова Ш. Н. ЎЗБЕК ВА ФРАНЦУЗ АДАБИЁТШУНОСЛИГИДА ПОРТРЕТНАВИСЛИК ТАРАҚҚИЁТИ //МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА. – 2020. – Т. 3. – №. 6.
4. Ахмедова Ш. Н., Назарова Д. АДАБИЙ ПОРТРЕТ ЖАНРИНИНГ НАЗАРИЙ ЖИҲАТЛАРИ ХУСУСИДА //МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА. – 2021. – Т. 4. – №.
5. Amonova Z. K. et al. MANSUR HALLAJ AND HIS IDEAS IN AHMAD YASSAVI'S WORKS //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 4. – С. 964-967.
6. Amonova Z. The influence of the ideas of the hurufism sect on Nasimi's work //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
7. Бертельс Э. Навоий ва Жомий. – Самарқанд, 2010.
8. Воҳидов Р. Маънавият оламининг порлоқ қуёши. – Бухоро, 2004.
9. Давронова Ш. Адабий таъсир ва ижодийлик //Иностранная филология: язык, литература, образование. – 2016. – Т. 1. – №. 2 (59). – С. 40-46.
10. Eshonqulov H. The Alisher Navoiy oshiqona g'azallarining badiiy qurilishiga oid o'ziga xosliklar //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.
11. Моҳиятга муҳаббат. Тўплам. Масъул муҳаррир Т.Мирзаев. – Тошкент: Tafakkur, 2019.
12. Мирзоев А. Алишер Навоий ва Абдурахмон Чомий. – Душанбе, 1965.
13. Ҳаққул И. Такдир ва тафаккур. – Тошкент: Шарқ, 2007.
14. Қаюмов А. Назм ва тафаккур қуёши. – Тошкент, 1992.
15. Салоҳий Д. Мутафаккир ва мумтоз шеърят. – Самарқанд, 2018.
16. Ҳаққул И. Навоийга қайтиш– 3. –Тошкент: Тафаккур, 2016.
17. Ўзбек адабий танқиди тарихи. – Тошкент: Фан, 1987. 2-том.
18. Мирзаев Т., Очилов Э. Истеъдод ва масъуллик // Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – Тошкент, 2009. 27 март, - № 13.
19. Миразиз Аъзам.Ҳаққулов И. Эврилиш –ҳафлатдан уйғони // ЎзАС, 1987, 4.09.№ 36.
20. Қодирова Н. APPEARANCE OF A CRITICAL STYLE IN RELATION TO NEW UZBEK LITERATURE //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 7. – №. 7.
21. Қодирова Н. Научно-литературное мышление и проблема стиля //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
22. Қодирова Н. БАҲС-МУНОЗАРА ЖАНРИДА МУНАҚҚИД УСЛУБИ //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
23. Қодирова Н. Ibrohim Naqqulov ijodida muallif nutqining o'ziga xosligi //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 7. – №. 7.
24. Садуллоевна Р. Қ. Рауф Парфи Ва Эркин Воҳидов Шеърлари Тадқиқига Оид Айрим Кузатишлар //Бошқарув ва Этика Қоидалари онлайн илмий журнали. – 2021. – Т. 1. – №. 6. – С. 207-210.
25. Safarova N. ГУЛЛАРИНГНИ АЙЛАДИ ЧЎП ҚАРҒА, БОЙҚУШ, ЗОҒ, ТИЛИМ...”: (Шоир Самандар Воҳидов ижоди мисолида) //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
26. Safarova N. ҚУЁШНИ–ИССИҚНИ СОҒИНИШ ИЗТИРОБИ //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
27. Rajabova M. B. Expression of images related to national traditions in a. Navoi's work //Scientific reports of Bukhara State University. – 2020. – Т. 4. – №. 5. – С. 141-146.

28. Rajabova R. Z. The Influence Of Folk Riddles On The Creation Of Literary Riddles //The American Journal of Social Science and Education Innovations. – 2020. – Т. 2. – №. 07. – С. 278-284.
29. Rajabova R. Z. PROSE TALES AND THE INFLUENCE OF FOLK TALES ON THEIR WORK //ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВИСТИКА, ЖУРНАЛИСТИКА: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ. – 2020. – С. 9-11.
30. Qodirova R. ABDULLA ARIPOV'S WORK DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE IS INTERPRETED BY NUMAN RAKHIMJANOV //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 7. – №. 7.

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

5 ЖИЛД, 2 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА

ТОМ 5, НОМЕР 2

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

VOLUME 5, ISSUE 2

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000